

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felelős szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Vallásfelekezeti béke.

(—) Magyarországnak még soha nem volt nagyobb szüksége a kékés társadalmi együttműködésre, zavartalan szociális összhangra, mint ma. Ahány relációja van a politikai életnek, az mind felhős és viharral fenyegető. Ausztria, a horvátok, a nemzetiségek egyszerre sorakoznak föl ellenünk, három frontban kell egyidőben védekeznünk, három felé tagolni a nemzeti erőt. Súlyosabbá teszi a krízist a hihetetlenül rossz gazdasági helyzet, a szociális osztályok ellentéte, a drágasággal fokozódó elszegényedés és számos egyéb nyílt és titkolt nyomoruság.

És amikor már-már alámerülünk a tengerek nyomoruságba, azok mellé bizonyos urak még egy újat: a felekezeti viszályt akarják fölidézni, amely az amugy is szeretlenül széttagolt társadalmat új ellenséges táborokra osztja. S valjon miért, mi ok és célból? A magyar nemzet sok század óta Európa egyik legliberálisabb s fölvilágosultabb nemzete, mely a vallást mindenki legbelsőbb, legprivátább ügyének tekinti. A jóízű modern társaság

foglalja el e tekintetben a legkorrektebb álláspontot, mert szabályá emelte, hogy valakinek a vallásos meggyőződését fessegetni, bántani vagy cáfolni a legsúlyosabb, megbocsáthatatlan illetlenség. Az, hogy én hogyan vélekedem a világegyetemet fenntartó és mozgató erőkről és hogy milyen szertartással imádom az Istent: senkire sem tartozik, ezt egyedül én végezhetem el a lelkiismeretemmel.

Ebből pedig következik először az, hogy az állam, vagy a világi közhatalom: vagy közönyös legyen minden vallásfelekezet iránt, vagy ha honorálni hajlandó azt a kulturális és erkölcsnemesítő munkát, ami az egyes egyházak földadata: egyenlő mértékkel kell mérnie minden felekezet számára. Következik továbbá az is, hogy az egyes felekezetek kölcsönösen tiszteljen tartoznak tartani egymás határvonalait, hódító szándékkal tullepni a mesgyét egyiknek sincs joga, mert minden agresszív hajlandóság a vallásbékét és a közélet nyugalmát veszélyezteti. A világtörténelem véres és gyászos tanúságai szólnak ennek az elvnek a helyessége mellett. Az emberiség krónikájának legsötétebb

lapjai mind az indolencia rovására irandók. A hitbéli meggyőződés különösen féltett nevéntsvirága az emberi léleknek minden durva, erőszakos kihívása elég visszahatást s engesztelhetetlen keserűséget eredményez...

Ez a mi s egyáltalában az egész liberális sajtó fölfogása a felekezeti ügyekkel szemben. Azért kárhozzátjuk úgy katolikus, mint protestáns részről, akik akár egyházi gyűléseken, akár parlamenti interpellációkkal a vallási békét megzavarni nem átalják.

Az egész országban kell, hogy teljes megnyugvást szüljenek Apponyi szombati válaszána ünnepélyes kijelentése: hogy Magyarországon a felekezeti békét megteremteni nem kell, mert az már — hála a gondviselésnek — hosszabb ideje megvan és csak arról lehet szó, hogy az állam kultuszpolitikája a felekezetek közötti jó viszony fejlesztésére és megerősítésére szolgáljon. A letűnt „szabadelvű” és darabontvilág még el nem pusztult maradványai a felekezeti viszály üszkét próbálják beledobni a politikai életbe és ezért bizonyos előszeretettel és kimutatható tényleges alap

Mért haragszol...

A „Debreczen” számára írta: Zéta.

Mért haragszol, hogy a szívem
Nem zaklatják dőre álmok?
Hogy oly szörnyen józan vagyok,
Hogy oly nagyon tisztán látok.

Miert bánt az, hogy a mámor
A lelkemet meg nem ejté,
Hogy a szívem szomjuságát
Az én szívem is megsejté.

Mért haragszol, hogy a titkod
Durva kézzel megraboltam,
S tudtam jól, hogy asszony-szíved
Nagy titokban kiért dobban;

Hogy szép szemed ragyogása
Rejtett tüzet megtaláltam,
Hogy egy percere, — csak úgy daczból
Utatokba odaálltam.

Ne haragudj, hidd el nékem
En rajtam az súlyos átok,
Hogy oly szörnyen józan vagyok
S mindent olyan tisztán látok.

Éjszaka.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —
Írta: Kóbor.

Szeretném megismerni azt a mákonyt
hintő nyugalmas, szelelő éjszakát, melyről
Thorwaldsen mintázta szép reliefjét. Ott

honol az valahol Olaszország virágos, halmos tengerpartos tájain, izzó kék ég alatt, ahol átmenet nélkül, hirtelenül kigyújtja számtalan csillagméseit. Ahol nem ismerik a hosszú alkonyok kétes, főfájást okozó félhomályát és nem ismerik azt a hat lóval hajtó sietséget, melyel mi átrohanunk egy izzadó, fázó, keserves élet munkáján, tobzódásain. Ott, ahol szellős, oszlopcsarnokos nyári lakok hűsében játszik el az életet nap-nap után, ahol az embereknek nincs felejteni valójuk: ott lebeg az éjszaka tündérajtótól ajtóhoz és szórja a boldog embereknek a feledést hozó, az édességet nyújtó álmokat. Ismerem a csendes, csillagos éjszakát, midőn remegő lomb alatt a sziveket izgalomba, szerelmi mámorba ejti. Ismerem a dolgozószoba csendes éjszakáját, midőn a lámpa ernyője alól kiárad a sárga fény, riktóan világítva meg asztalt, széket, szőnyeget s a sarokban álló könyvespolc egy harmadát. A menyegzőn sárgára kifest egy szabályos kerek korongot s azon tul összeroldódik az árnyék, sűrűsödik a levegő s a légben, árnyban elvegyülnek már a jövőző álmok képei.

És ismerem az iszonyatos, viharos éjszakát, a mikor remegve húzza meg magát a hajléktalan kapualjakban, mignem a rendőr megkönyörül rajta és ad neki meleg, száraz álmohelyet a börtönben. Az éjszaka örömeit, izgalmait, kinjait és kétségbeesését mind átélveztem, átzenvedtem, de az abszolút nyugalom, a béke és a csend éjszakáját csak allegoriként, márványban, bronzban és gipszben ismertem meg.

Talán valóságban nem is létezik. A nyugalom, a béke annyira vágya és ideálja valamennyiünknek, hogy nem is lehet egyéb vágnál, ideálnál. Egy lehelt a gyertyalángra — és itt terem körülötte a fekete éjszaka. De a test, mely napközben ellankadt, a szem, mely szakadatlanul meg volt erőltetve és a megrepedésig túlfeszített agy még reszket a nyugós napi munka izgalma alatt. Mint a gyors forgásra porogott orsó, még egyre dolgozik és átdolgozza másodszor is a kellemetlenségeket és kétségeket, melyek napközben zaklatták. Mire megáll a gépezet, tompa tehetetlenség, ólmos álom nehezül reánk s ha magunkhoz térünk, a véghetetlen fáradtság érzése nyom el s szeretnék pihenni, pihenni, föl nem kelni soha többé.

Ez az én éjszakám. Lemondtam végleg már az édes nyugalom, az öntudatlan álom reményéről. Mint az ártatlanságot az első bűnnél, úgy vesztí el a lélek a pihenés képességét az első túlfeszített munka alkalmával. A nyugalom a pihenés, a minden sebre irt hozó álom csak azoknak az osztályrésze, akik sohasem fáradnak el annyira, hogy szükségük volna rá.

Nyugós, gyötrelmes állapot. A test dermedten fekszik a párnákon, önmagával tehetetlenül. De a szív és az agy még mozog, dolgozik, sokkal serényebben, mint nappal. Feketeség, sűrű homály köröskörül, de a szem látja ezt a homályt. Lát fekete falakat, fekete képeket, szobrokat, látja az íróasztalon hagyott könyvet, a félig teleirt papírost. S az utcáról felhangzik egy elkésett korcsma-

nélkül Apponyi működését szeretik az egyoldalú katolikus érdekek szellemében levőnek hirdetni.

Ugyan az Isten szerelméért, hogy is viszi rá a lelke bármely hitbuzgó katolikus, vagy protestáns magyar hazafit, hogy a mai közviszonyok között a felekezeti béke megzavarását is egyéni, vagy politikai céljaira fölhasználja! Felekezeti türelmetlenség Magyarországon nincs s ne is adja Isten, hogy még valaha legyen, mert akkor aztán Magyarország igazán csak volt és nem lesz...

Nagy nap a Házban.

Kossuth Ferenc az egyszakaszról.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 27.

Justh Gyula elnök pontban tíz órakor nyitotta meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után napirend előtt.

Szapannos István kért szót és arról panaszkodott, hogy a tegnapi ülés végén neki, a régi függetlenségi harcosnak azt merete valaki szemére vetni, hogy a horvátokkal tart, velük szövetkezik. Arra kéri képviselő társait, hogy senki ne gyanúsítsa. Ameddig a szive helyén volt a függetlenségi pártnak, addig ő onnan ki nem lépett. A vádakát visszautasítja.

Nagy György: Mi nem paktálunk velők, mi megvertük őket.

Szapannos István újból kéri hallgassák meg az ellenzéki hangot is. Nem akarnak ők obstruálni. Ha a függetlenségi párt programját megvalósítják, az ország szabad és független lesz.

A disszidensek lelkesen megéljeneztek az öreg Szapannost.

Az interpellációs könyv felolvasása után az elnöki székbe Rakovszky István ült és így szólt:

— Kötelességemnek tartom, hogy a tegnapi ülésben Polónyi Géza képviselő urat indokolatlanul utasítottam rendre. Amint a

gyorsírói jegyzetekből megállapítható, Polónyi csak annyit szólt közbe: Eszem ágában sincs. A rendutasítást tehát visszavonom. Kérem Polónyi képviselő urat, hogy azt meg nem történtenek tekintse. (Helyeslés.) Ezután harmadszori olvasásban elfogadta a Ház Miskolc város törvényhatósági joggal való felruházásáról szóló törvényt.

Az egyszakasz.

Következik az egyszakaszos kiegyezési törvényjavaslat tárgyalása.

Földes Béla előadó hosszú beszédében ajánlja elfogadásra a javaslatot. A legtöbb nemzetközi szerződés egy paragrafusos, amelyekhez hozzá van csatolva a szerződések szövege. A rendelkezésre álló időt elegendőnek tartja a javaslat tárgyalására, mert a szerződést részletekben nem lehet megvalósítani.

Részletesen ismerteti ezután a kiegyezés előnyeit. A bank tekintetében kijelenti, hogy az önálló bank híve. A közös bankról is elismeri, hogy a valuta-politika kötelességeit nagyon komolyan teljesíti (helyeslés) és nagyobb az errefeledete, mint a német banké. Az osztrák-magyar bank azonfeül nagy mennyiségű aranyat hoz közforgalomba és nem áll, hogy annak kamatlába magas volna.

Felkiáltások: Éljen a közös bank, politikai szempontból is korrektebbül viselkedett, mint nagyon sok magyar intézet (Nagy zaj.)

Farkasházy Zsigmond: Elég szegény a magyar intézetekre.

Földes: Igy március 15-én a közös bank küldte a nemzeti zászlót.

— Vegre egy vívmány! — kiáltozzák vissza a baloldaltól.

Földes Béla beszél ezután a nemzeti bank felállításának követelményeiről. Főlegesen tartja azokat az aggodalmakat, a melyeket még a kormány néhány tagja is oszt. A kamatláb tekintetében nincsenek aggodalmak. Kijelenti, hogy a kiegyezés helyébe semmi mást nem lehetne tenni, az adott körülmények között ez a legjobb. Kéri a javaslat elfogadását. (Taps, helyeslés.)

Elnök jelenti, hogy Hoitsy Pál indítványt tett az ülések meghosszabbítására.

Kossuth beszéde.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: A horvátok visszafelése kényszerítette a kormányt az egyszakaszos törvény benyújtására. A vám- és kereskedelmi szerződések elfogadása időhöz van kötve. A Ház nagy

többsége azok mellett foglal állást. (Ugy van.) A horvátok mégis kockára teszik a magyarság érdekeinek érvényesülését. (Ugy van.) Mi tiszteletben tartjuk az ő jogukat, de hasonló követelések tőlük (Zajos helyeslés.) A kormány feltevése az, hogy nehezebb egy szakasz, mint száz szakasz ellen obstruálni.

E forma ellen magamnak is aggályai voltak, de most az a meggyőződésem, hogy a törvényeket nem réffel kell mérni. Az a fő, hogy az alkotmányosságnak megfelelően a törvény. Az összefoglalt javaslatok mind s oros összefüggésben vannak. Helyesebb lett volna külön tárgyalatni őket, de rendkívüli körülmények közt rendkívüli eszközökhez kell nyulni és nem azt kell kutaini, ki tud élesebb ésszel minél több szöveget felfedezni. (Helyeslés.)

A szerződéseket hosszú erőfeszítések után tudtuk csak megkötni. Nehéz volt a helyzetünk az osztrák kormánnyal szemben, mégis sikerült közjogi vívmányokat szerezni és gazdasági érdekeinket megvédeni. A függetlenségi párt felfogása vörös fonálként vonul végig az egész komplexumon. E vívmányokért, közjogi helyzetünk kidomborításáért árt kellett adni. Ha mindent feladtunk volna, talán sikerült volna jobb pozíciót elérni. En azonban úgy fogtam fel a dolgot, hogy főfeladatunk még teresebb szerződés árán is az ország szabad rendelkezési jogát 1917-re biztosítani. Ha 1917-ben tabula rasa előtt fogunk állni, ha Magyarország ekkor teljes mértékben érvényesítheti akarát, akkor, ha 1917-ben még nem alkothatja Magyarországot az önálló vámterületet, akkor magára vessen. De én azt hiszem, hogy meg fogja ezt alkotni. (Helyeslés, taps.)

Polónyi Géza: Wekerle a gazdasági egység híve.

Kossuth Ferenc: 1917-ig és az önálló bank felállításáig, 1910-ig eljöhét az az idő, hogy igen is, egyetértének a kormány tagjai. Ha nem, barátságosan szét fogunk válni.

A jelen szerződéseknél jobbat mi nem tudunk kötni. Szeretném tudni, ki vállalkozik rá.

Felkiáltások: Polónyi, Farkasházy! (Nagy zaj.)

Kossuth Ferenc: Nem hiszem, hogy valaki az örültség olyan fokára emelkednék, hogy ezt állítani is merné. Lojálisan ismeri el, hogy a kabinet többi tagjai is összefogtak a magyar érdekek megvédésére. Csak így sikerült ilyen kiegyezést kicsikarni az osztráktól.

látogató kopogó járása, bamba dünnögése, halk táncütetek a sarki kávéház hölgyzene-karatól és a harmadik utcában gördülő bérkocsi tompa dübörgése...

Az alvó, pihenő város halk érlüktetése behat a csukott ablaktáblákon keresztül, ahol sötétségbe temelve fekszik egy ember, aki nem tud szabadulni saját magától. Behunyja szemét, hogy a sötétséget se lássa, olvas egytől ezerig, hogy ne gondoljon semmire. De a sötétség újabb, meg újabb alakot ölt, az alvó élet halk pihéése befészkelődik agyába, a számsor megzakad és kép-kép után jelen meg a behunyt szemek előtt. A gondolkodás megereszti pókhálóját és összeszövődik egy csodálatos eszmevilág, tele fényvel, árnyal, — különös bizarr, lehetetlen kapcsolatokat állapítva meg egymáshoz nem tartozó tények és dolgok között.

Aki nem tud aludni, az éjszaka poéta. Hipnotizálja őt a végtelenbe nyúló csend és sötétség. A szemével hall, a füleivel lát. Finom naucancok hatnak rá, mik elvesznek a napvilágnak és gondolkodik színes, izzó, gyújtó nyelven, melynek minden szava ütem, minden mondata muzsika. Csodálatos tisztalátás szállja meg. Minden rejtély, melynek megoldásába a tudós éveket öl hiába, tisztán és világosan megfejtve áll előtte. Ha az a test nem volna akkor béna, ha ezek az éjszakai ritmusok és gondolatok meg volnának rögzíthetők: a legnagyobb csodákat a poézisban az művelné, aki nem tud aludni.

Aki nem tud aludni, az éjszaka jó

ember. Szomorú emlékek könyket facsarnak ki a szeméből. A legönzettelebb elhatározások ilyenkor fogamzanak meg. Az aludni nem tudó elajándékozta vagyonát, átengedi küzdelme díját a versenyzőknek és lemond szerelméről a szerencsétlenebb vetélytárs javára. A világ összes szenvedése mélyen a szívébe vág és ha ilyenkor az elhatározások testet ölthetnének, meg volna oldva a nagy világprobléma, nem léteznék többé visszavonás, harag és gyűlölség az emberek között.

Az első napsugár véget vet mindennek. Fáradtan, faszultan ezmelek fel álomszerű kábultságból. A munka kiszólít az utcára és szemben találok magamat egy szilárd, színes és hangos világgal. Minden úgy van, a mint tegnap volt és kénytelen vagyok azt művelni, a mit tegnap műveltem: marcangolni, tépni a velem szemben állót, mert az is marcangol, tép engemet. Az éjszaka ébren álmodott képei homályosan, elmosódva rajzai emlékezetemben. A rimek, a ritmus, a színek elhalványodtak és azok az elementáris, fényes gondolatok neveltséges kicsinysegekké törpünek össze. Az önzetlen elhatározások, a jövőnek nemes programja logikálatlan, érzelgős képtelenségek! Nem álom az élet! — Rettenetes komoly munka az, melyben ki kell vinni mindent magamnak és sohasem lehet az, amit kivivok, annyi, mint amennyi kell a boldogságomhoz.

A nappal meghazudtolja az éjszakát. Kérlelhetetlen, józan, okos cáfolat ez, melyet föltétlenül el kell ismerni. És az élet

árjába szakadó ember nem is évődik többé éjszakai gondolataival, csak azt a rimet sajoálja, melyet akkor megtalált s melyet most is szépnek tartana, ha emlékezne rá.

Nem, az a lóto-futó ember és az a sötét szobában ébren álmodó nem lehet egy ember! Egy mécsvilág elfuvása, egy téli nap borongó, fagyos világossága nem idézhet elő ekkora változást.

Érzem, hogy valami misztikus, velem született szakadás van lelkemben, mely a bűnbeeséstől fogva apáról fiúra átöröklődik. Az az ember, aki nappal izzad, gondolkodik, a kenyerét keresi, a dicsőséget hajhássza, az reális világ produktuma: egy automata, egy gépalkatrész, mely beleilleszkedik ebbe a természetellenes, önző, erőszakos működésbe. Ez az ember egyúvé forrt az étellel és annak zsarnoksága alatt áll. De ha ez a test ledől s a sűrűsödő homály elfödi előle a rajta uralkodó anyagot, akkor ezzel együtt megsemmisül a kreatúrája is.

Es föltámad helyére a másik, az ősember, a jobb ember, aki tisztán csak romantlan lelke sugallatára hallgat, ahogy réges-régen hallgatott rá a mítoszok korában, az enyhe déli ég alatt, a mindenható, pompázó természet ölen. Az ő gondolatai az igazak, az ő poézisa a szép, az ő erkölése boldogíthatná a világot.

De az élet meghazudtolja az álmat, mert az álom igaz és az élet — hazug.

(Ugy
zik a
(Ugy
akát,
elyes-
nehe-
ellen

ályai
hogy
Az a
leljen
mind
esebb
rend-
szkö-
taini,
szálat

tések
olt a
ben,
rezní

füg-
ként
viv-
ritá-
tunk
ficiót
ígot,
ódét
ogás
rasa
kkor
tát,
tkor
ogy

sági

álló
idő,
ány
unk

em
lal-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

em
lál-
ny
unk

Ha nem kötöttük volna meg a szerződést, ha nem is végveszélybe, de nagyon rossz helyzetbe jutott volna az ország. Már kormányra léptünk, kikötöttük a status kvót arra az esetre, ha nem tudnánk meg-egyezni. De ez negációját jelentette volna a függetlenségi célnak. Lehetetlen lett volna 1917-re a teljes örendelkezési jogot biztosítani. Felemlíti erre nézve a külkereskedelmi szerződések példáját. De a statuskvó okozta guerilla-harc igénybe is vette volna az ország egész erejét. Vannak, akik azt hiszik, hogy az osztrákok erről nem tudnának, ha mi nem árulnók el, holott éppen ők fenyegettek meg bennünket a háborúval. Ennek a háborúnak komoly következményei lehetnek. A legkomolyabb a hitel terén. Felemlíti, milyen elterjedt nálunk a váltó, az osztrák hitel. Sajnos, a szegényebbek között is. (Derültség.)

Negyven év óta most először a külföldi aláírásokkal cikkelyezzük be a szerződéseket. Becikkelyezzük azt a vámtarifa javaslatot is, amelyről oly szellemesen jegyezte meg Lengyel Zoltán, hogy sem nem magyar, sem nem önálló, sem nem tarifa. — A bankkérdésben különösen nekem igen nagy küzdelmeim voltak. Az előző fejtegetéséhez még csak azt jegyzi meg, hogy nagy előnyököt szereztünk a magyar külkereskedésnek. Megemlékezik a kassa-oderbergi vasút helyzeteről. Az annabergi csatlakozás sokaknál jelszó, amit nem is értenek. Mi a mai napi hatvan vonat helyett kilencvennégy vonattal biztosítottuk árúink szabad átmenetét. Lesz azonban két csatlakozó állomás. Igaz tehát, hogy az annabergi csatlakozás jelszavát nem szerezhettük meg, de megszerezhettük magát a tényét.

Mi tagadás, több jogunkat meg kellett vásárolni. A függetlenségi párt elveibe ütközik a kvóta, nem pedig a kvótaarány. Ezt az áldozatot is meg kellett hozni.

Szól még azokhoz, akik e nehéz időben elhagyták azt a zászlót, ami az ő kezében van.

Nagy György: A zászlót nem hagytuk el.

Kossuth Ferenc: A bekövetkezendő vita alatt érzik majd elhatározásuk súlyát, ha majd együtt szavaznak a horvátokkal és nemzetiségekkel.

Polónyi Géza tagadólóg int.
Kossuth Ferenc: Szeretném tudni, hol éri el Polónyi Géza, hogy amikor ő támadja a javaslatot, ne támadja ugyanakkor Supilo is. (Nagy zaj)

Közbeszólások: Az ő barátja Supilo.
Nagy György: Az igaz harcosok nem hibásak azért, ha a maratók is a csatá-
terre mennek.

Kossuth Ferenc kéri ezeket a barátait, ne halgassanak, csak lelkiismeretük szavára, mert különben azt az ódiomot veszik magukra, hogy a midőn a haza nagy veszélyben van, nem tartanak össze a magyarok. (Zajos helyeslés és taps.)

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után.

Polónyi Géza reflektál Kossuth Ferenc kijelentésére. A jelen javaslat benyújtását a horvátok visszafogása tette szükségessé, ez tény. A horvátok visszaélnek jogaikkal és a 68. XXX. t. cikk megdöntéséért, valószínűleg másokkal szövetkezve indítanak olyan harcot, amely ellen minden magyar embernek küzdenie kell. De mit látunk? Napról napra az elnökségben, a házszabályok kezelésében a visszavonás jeleit. Ilyen esetekben régebben pártközi konferenciák döntöttek. Szólónak magának is van terve a veszedelem leküzdésére.

Halljuk! Mondja el! — Kiáltozzák.
Polónyi Géza: Ennek itt sem helye, sem ideje. De majd annak idején akár meghallgatják tervemet, akár nem, fentartás nélkül segíték a veszedelem ellen harcolni.

**NYVATOS NYAKKENDŐK
FEKETÉNÉL.**

Egyház és iskola.

Presbyteri közgyűlés.

Mit tárgyal a gyűlés?

— november 28.

A debreceni ev. ref. egyház presbyteriuma csütörtökön délután három órakor az egyház tanácstermében ülést tart. A gyűlés nagyon fontos ügyeket fog tárgyalni és a tárgysorozat is nagy részben ezeket öleli fel. Ezeket a pontokat a következőkben közöljük:

A Csokonai kör köszönet irata a Magyar Fűvészkönyv százados ünnepe alkalmából. — A lelkesi kör nevében Szele György lelkész betérjeszti a kegyurasági terhek tárgyában kitöltött kérdőívet. — Az egyházkerület határozata a gym. VII. és VIII. ik osztályu tanulók templomi szolgálata és temetéseknél az éneklő tanítókpző-intézeti tanulók szolgálata tárgyában. — A Vecsey-Bruckner kegyes alapítványhoz tartozó két telekre adott veteli ajánlat. — Csánki Viktor kir. tanfelügyelőnek f. évi 1930 sz. levele a kisegítő iskola felállításának jövő tanévre halasztásáról. — Csánki Viktor kir. tanfelügyelő folyó évi 2037. sz. levele az ideiglenes tantervek tantervének bejelentéséről és fizetéséről szóló határozatnak betérjesztéséről. — Szele György lelkész kérése a homokkerti istentisztelet alkalmával használt imabáznak fűtésére vonatkozó intézkedés tárgyában. — Az iskolaszék f. évi 1482. sz. végzése a tanácsoknál élő ref. hívek és iskolaköteles gyermekek összeírása, ezek vallásos oktatása és vándorlelkész állások szervezése tárgyában. — Az iskolaszék f. évi 1483. számú végzése az iskolába fel nem adott tankötelesek összeírása és a tankötelezettség teljesítésének ellenőrzése tárgyában. — Az iskolaszék folyó évi 1484. számú végzése két tanterem részére tűzifa adása végetti intézkedés tárgyában. A gyűlésen Kiss Albert lelkészelnök és Simouffy Imre főgondnok fognak elnökölni most először betegségük óta.

A Csokonai-kör évkönyve.

Siremlék a poétának.

Választmányi ülés a Csokonai-körben.

— november 28.

(Saját tudósítónktól.) A Csokonai-kör választmánya tegnap délután ülést tartott a Csokonai-házban levő helyiségében. Az ülésen a Diószegi és Fazekas ünnepet rendező bizottság terjesztette elő jelentését az oly nagyszerű emlékünnepekről, amelynek rendezéséért méltó elismerésben részesítette a választmány a rendező bizottságot.

A választmány az ülés során elhatározta, hogy évkönyvet ad ki, melyben a Bocskay és Diószegi ünnepnek lefolyását és az azokon elhangzott beszédeket fogja megörökíteni.

Kívánatos lenne, hogy ezt az évkönyv kiadást rendszeresítene a kör. Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunkban számolunk be:

Jelen voltak az ülésen Komlóssy Arthur alelnök, dr. Tüdős János alelnök, dr. Kardos Albert titkár, K. Tóth Kálmán, Kocz Ákos, dr. Dóczy Emil, Löfkovics Arthur, dr. Csűrös Ferenc, Jánosi Zoltán, Sár-vary Lőrinc, S. Szabó József választmányi tagok.

Az ülést délután 4 órakor nyitotta meg Komlóssy Artur alelnök, amután dr. Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára a nagyszerű

Diószegi—Fazekas féle emlékünnepekről terjesztette elő a rendezőbizottság jelentését, amely felölelte az ünnepély minden részletét s a bevételi és kiadási összegeket. Eszerint az emlékmű és az ünnepély céljaira mintegy 5000 korona érkezett be a Csokonai körhöz a különböző adományozóktól. Ezzel szemben a kiadások körülbelül 6400 koronát tettek ki s így mintegy 1400 korona maradt fedezetlenül.

A választmány tudomásul vette a jelentést és elhatározta, hogy Somogyi Sándornak, a szobormű alkotójának elismerését fejezi ki a sikerült szoborműért.

A Csokonai-kör évkönyve.

Tüdős János dr. a Csokonai-kör alelnöke a jelentés során indítványozta, hogy a Diószegi—Fazekas emlékünnepekről lefolyását, az elhangzott beszédekkel együtt nyomassák ki. A választmány örömmel fogadta az eszmét és úgy határozott, hogy nem csupán ennek az ünnepélynek a lefolyását adja ki nyomtatásban, hanem a körnek 1905—07. évek közt lefolyt nagyobb ünnepségeiről részletesen beszámoló évkönyvet fog kiadni s ennek megszerkesztésével megbizsa dr. Kardos Albert t. kár.

Ezután Komlóssy Artur elnök indítványára kimondta a választmány, hogy az ünneprendező bizottságnak, melynek élén Tüdős János dr. és Kardos Albert dr. állottak, fáradságtalan és kiválóan sikeres munkájáért elismerését, köszönetét fejezi ki.

A választmány tudomásul vette kiküldött tagjainak jelentését az érsemlyéni Kazinczy ünnepen való részvételéről, továbbá Oláh Gábor köszönetét az V. László című drámája előadása alkalmával adott babérokoszorúért. A választmány köszönetét fejezte ki Tóth András szobrásznak, aki hat darab gipszminiatúrát ajándékozott a körnek.

Somogyi Sándor szobrász kérvényt intézett a Csokonai-körhöz, hogy támogassa a kör a kultuszminiszterhez intézett azon folyamodványát, amelyben a Diószegi—Fazekas szobormű gipszminiatúrát megvételre ajánlja a miniszternek 400 koronáért.

E dolognak az előzménye az, hogy a szobor annyira megnyerte a Mágócsy-Dietz tetszését, hogy azt javasolta a fiatal művésznek, ajánlja megvételre a szobrot a kultuszminiszternek a budapesti új fűvészkertben való elhelyezés céljából.

Igy írta meg Somogyi a folyamodványt, amelyet a Csokonai kör pártólól fog a kultuszminiszter elé terjeszteni.

Vályi Nagy Gusztáv siremléke.

Titkár ezután betérjesztette a szerencsétlen véget ért poéta: Vályi Nagy Gusztáv költeményei kiadására vállalkozott debreceni poéták kérelmét, akik azért folyamodtak a Csokonai-körhöz, hogy a fiatalon elhunyt költő felállítandó siremlékére valami összeget adományozzon a kör. A választmány száz koronát szavazott meg a siremlék céljaira.

Egyéb ügyek.

Az ereklyetár bizottság javaslatot terjesztett a választmány elé, hogy a Csokonai-kör fontosabb ereklyéi számára díszes szekrényt csináltasson. A választmány 480 koronát szavazott meg a szekrény csináltatására.

A debreceni szabad iskola intéző bizottsága kérvényt intézett a Csokonai-körhöz, hogy állandó évi segélyben részesítse a kör a szabad iskolát. A választmány a jövő esztendőre 200 korona segély szavazott meg a szabadiskola céljaira.

A választmányi ülés ezzel véget ért.

Színház.

MŰSOR:

Csütörtök: Josette kisasszony a feleségem bohózat C bérlet.
Pénteken: Bőregér operette A bérlet.
Szombaton: Végre egyedül vigjáték ujdonság B bérlet.
Vasárnap délután: Orfeus a pokolban operette bérletszünet.

* Szultán. Táblás ház előtt szép estéje volt színházunk énekes személyzetének tegnap este, mikor is a Szultán került színre igen jó előadásban. Az ensemble lelke most is Zilahyné S. Vilma volt, aki a címszerepben ragyogtatta hatalmas énekművészetét s gyönyörű hangját. A közönség elhalmozta tetszésnyilvánításokkal, a Kipi-kopi keringőt pedig megismételtette. Roxelant Zsigmondya Anna játszotta igen kedves pajkossággal s énekelte szépen, míg Delila szerepében a harmadik felvonásban énekelte románcával Fehér Olga aratott őszinte sikert. Pompás volt Ligeti Lajos, aki a hárem-őr alakításával adta tanujelét gazdag komikumának. — Árkossy Vilmos a rettenetes s Horváth Kálmán a kellemes basák szerepében folytonos derűtségben tartották a közönséget jóízű mókáikkal. A karok dícséretreméltó ösziszekket produkáltak, a rendezés kifogástalan volt, a zenekarvezetés pedig Mártonfalvay György zenei intelligenciáját dicsérte.

* Piros színlapos est. Szombaton este kerül színre Keroult és Barre pompás bohózata, „Végre egyedül”. Az igazgatóság ezúton is értesíti a közönséget, hogy a darabot nem fiatal leányok számára írták. — A pompás bohózatban játszani fognak Hahnel Aranka, Csáder Irén, Báhorv Mária, Zilahy Ternezi, Ligeti Polgár, Tallian, Bérczy, Árkossy, Vadász, szóval az egész vígjátéki személyzet.

LEGSZEBB KALAPOK FEKETENEL

Debreceni köpenicki kapitány.

Mi történt a Pavillon-laktanyában.

Az ál-százados kalandja.

— november 28.

(Saját tudósítónktól.) A híres németországi köpenicki kapitány szélhámosságához erősen hasonlító eset történt a minap Debrecenben, a Pavillon laktanyában. Az eset titokzatos körülményei és rejtélyes részletei azt mutatják, hogy itt is egy furfangos, nagystilű szélhámos működött még pedig az eredeti köpenicki kapitányhoz méltó agyafurtsággal és raffineriával. Szinte bámulatra méltó az a vakmerőség, amellyel ez a vakmerő szélhámos a kaszárnya falak között viselkedett és csapta be az egyenruhás vítéteket.

Az igaz, hogy a vakmerő szélhámost sem kísérte végig minden lépésén a szerencse és végtére is két súlyos sérüléssel hagyta el kalandjainak, szélhámosságának színhelyét, a Pavillon-laktanyát.

A fölötté érdekes esetet egyébként titokban tartották, sőt a kaszárnyában még az egyenes kérdészködésre is erősen titkolódtak, sőt egyenesen letagadták az egész esetet. Tudósítónknak azonban volt alkalma az egész ügy érdekes adatait s részleteit megszerezni, melyeket a következőkben közlünk.

Az ismeretlen.

Az eset vasárnap este fél tizenegy óra tájban történt. A Pavillon-laktanyában már mindenki nyugodni tért. Legfeljebb csak a kimaradási engedéllyel bíró öreg bakák

szállingóztak hazafelé és a köves udvarról fel-felhangzó lépteik zaja verte fel a csendességet.

A laktanyában egy egészen különálló épületben van az ugynevezett önkéntes iskola. Itt tartózkodnak az önkéntesek. Természetesen van közöttük ügyeletes is és ezen a vasárnap estén Máthé Gyula önkéntes volt az ügyeletes.

Máthé Gyula a szobában tartózkodott, mikor egyszerre nyílt az ajtó és minden különösebb bevezetés nélkül egy polgári ruhás alak állott elébe. Elegáns ruházata, valasztékos modora uri embert sejtett benne.

Nagy eleganciával bemutatkozott Máthé Gyulának, azonban nevét elhadarta, csupán azt hangoztatta, hogy százados és Bródból jön, hogy átvegye a Pavillon-laktanyában az önkéntes iskola vezetését.

A százados ur.

Máthé Gyula egy pillanatig sem mert kételkedni az ismeretlen szavaiban, kiről feltétlen bizonyossággal hitte, hogy százados — civil ruhában, amit különben a katonatiszteknek szabad viselni s éppen ezért az önkéntes természetes dolognak találta, hogy jövőendő századosok polgári ruhában jelen meg előttük. Vigyázz állásba vágta tehát magát és tisztelgett a százados urnak, aki kifogástalanul adta a rideg felebbvalót.

De aztán kissé leereszkedett s barátságosan megveregette az önkéntes vállát és biztosította teljes jóindulatáról. Később pedig megkérdezte, hogy merre találja Vályi Tibor önkéntest, aki — mint mondotta — jó ismerőse és tavoli rokona.

Máthé Gyula szíves készséggel vezette el a százados urat a másik épület szárnyába, ahol a 61. gyalogezred önkéntesei tartózkodtak.

Vályi Tibor az 5. századba volt beosztva. Aludt ugyan, de azért kiugrott az ágyból annak hallatára, hogy őt egy százados keresi, aki ismeri őt.

Pénzzavarban.

Vályi tehát tisztelgett a százados urnál, ki régi ismerősként, sőt jóbarátként üdvözölte az önkéntest.

De ez bármennyire kutatott is emlékezetében, nem tudta kitalálni, hogy egyáltalában látta volna is az előtte álló alakot. Az idegen azonban nem hagyta magát ilyen csekélységekkel zavarni és szinte belebeszélte Vályi fejébe, hogy igenis kölesönösen ismerik egymást, Kolozsváron, Budapesten már találkoztak, együtt is voltak stb.

Vályi nagyon érthetetlennek találta a helyzetet. Az előtte álló civil ruhás állítólagos századosot világleben sohasem látta és abszolúte nem értette, hogy miért akarja őt az az idegen mindenáron ismerni.

Ez nyugtalanította, de azért nem mert ellentmondani, mert félt attól, hogy az ismeretlen valójában legujjabb kinevezett iskolaparancsnok és százados.

Hanem a dolog nyitja csak ezután jött. A százados ur biztosította őket, hogy az egész önkéntesi karnak az ő vezetése alatt pompás dolga lesz, de beszéde végen arra lyukadt ki, hogy Vályitól, hivatkozva régi ismeretségükre, 50 koronát kért kölcsön, hogy bagázsiját kiválhassa. Azt adta okul, hogy pénzt elmuzsikálhatta, ellumpolta és „míg pénzem megérkezik, szükségem van pár krajcárra” — jegyezte meg nagyuri fölényvel, a pár krajcár alatt érve az ötven koronát.

Vályinak nem volt egy fillérje sem, így kénytelen volt a százados ur kérését megtagadni, hanem Máthéhoz utasította azzal, hogy annak inkább van pénze.

Ugy is volt. Máthé nagy tisztelettel átadta összes pénzét, mintegy 18 koronát, még szabadkozva, hogy többel nem tud szolgálni. Hanem a százados ezzel is megelégedett és bucsut véve, távozni indult.

A leleplezés.

A körülbelül ilyformán lejátszódott jelenetnek az önkéntesek egytől-egyig szem és fülhánui voltak, természetesen csak ágyban szemlélve a különös jelenetet. Mikor az idegen eltávozott, egyikük azon gyanujának adott kifejezést, hogy a náluk járt idegen nem lehet százados, annál is inkább, mert

velük szemben is nagyon furcsán viselkedett.

A gyanu felébredt s a derék önkéntesek nem tudták elalattatni. Most már szinte bizonyosra vették, tekintve a gyanus körülményeket, hogy csupán egy vakmerő szélhámossal volt dolguk. Egyikük utánna is eredt a távozó álszázadosnak és az udvaron utól is érte. Itt ráírvált az önkéntes:

— Nem hiszem, hogy maga százados, igazolja magát!

Erre az erélyes felszólításra az ismeretlen idegen gorombáskodni kezdett. Szóváltás fejlődött ki közöttük, melynek hevében kabátja alól egy revolvert rántott elő, de mielőtt célózhatott volna a nagy lármára ott termett ő a revolvert megkapta. Az idegen nem fogta tréfára a dolgot, hanem most már futni kezdett és eltűnt a nagy kaszárnya udvaron.

Harc a menekülővel.

A laktanyát a hátsó udvarokon is őrzik. Az itt posztoló őrszem ugyane pillanatban egy alakot vett észre, aki a kerítésen keresztül akar mászni. Nem sokat gondolkodott, hanem a háromszori felszólítás után bajonettjével utána szurt. Eles fájdalomkiáltás hallatszott.

Ekkorára már odaérkezett az egyik önkéntes is, ki szintén a kerítésen kalimpáló ember felé szurt. A szurás lábán találta a menekülőt, de ennek volt annyi lélekjelenléte, hogy a tulsó oldalra idejekorán, mielőtt lehuzhatták volna — keresztütvetette magát, így megmenekült. Pedig alapos sérüléseket kapott, az önkéntes bajonettje tiz centiméternyire is csupa vér volt.

A vizsgálót a katonai hatóságok folytatják, de eddig vajni kevés eredménnyel.

Valódi orosz sár-cipők hölgyek és urak részére csakis Békés Lajosnál kaphatók.

Hamis bukás halállal.

A Glück-féle csőd hullámai.

— november 28.

(Saját tudósítónktól.) Tegnapi számunkban részletesen megemlékeztünk a Glück-féle csődről, melyből kifolyólag a vizsgálóbíróség letartóztatta Glück Herman kereskedőt hamis bukás és csalás bűntette miatt.

Az egész városban feltűnést, sőt nem csekély megdöbbenést keltett viszont az a hírünk, hogy a hamis bukás emberáldozatot is követelt, amennyiben Glück társa, Stern Ignác a csőd hírének hallatára, mikor Glück, lakásán előadta neki a dolgot, holtan rogyott össze.

Mi sem jellemzi jobban Glück Herman rosszindulatát, sőt cinikus feketelékűségét mint az, hogy Stern halála után imígyen panaszkodott ismerőseinek.

— Nem elég a csőd, hanem még ezt az embert is nekem kell eltemettetni!

Pedig a szerencsétlen Sternt ő forgatta ki minden vagyonából, úgy hogy a kifosztott ember amugy is a teljes anyagi tönk szélén állott.

Egyébként Glück ellen nagyon súlyos és kompromitáló adatokat hozott felszínre a vizsgálat. Glück a kereskedelemnek minden téréen működött már, még pedig oly sikerrel, hogy legalább is őt csődöt szenvedett végig. Szerencséje azon-

ban sohasem hagyta cserben és a csődök végső eredménye gyanánt szép vagyont, sőt házat szerzett magának a Simonffy-utcán.

A fogházban sehogyan sem érzi magát. Az előzetes letartóztatást elrendelő végzés ellen felfolyamodással él a vádtaácsához, mely valószínűleg csak holnap fog dönteni a szabadlábra helyezés kérdésében. A vizsgálatot erőlyesen folytatják, tegnap is nagyon károsultat, bécsi, budapesti kereskedőt hallgattak ki a vizsgálóbíróságon, kik megannyian terhelő vallomásokot tesznek Glück ellen.

Őszi tárlat Debrecenben.

Ünnepélyes megnyitás.

Kik állítanak ki.

— november 28.

A műpártoló egyesület és a „Nemzeti Szalon” vandor kiállítása ma délután nyílik meg, nagy ünnepséggel, a városháza dísztermében. Ezen rendkívül gazdag, igazán művészi képkiállítást, melynek rendezése részint a műdarabok rendkívüli sokasága, részint a rossz világítási effectusok folytán igen nehéz volt. Wessprémy Zoltán főispán, a műpártoló egyesület agilis elnöke nyitja meg, ma délután 5 órakor, a megyei s városi hatóságok, a Debreceni műpártoló egyesület s a Nemzeti Szalon megbízottjainak, valamint a minden szépért s nemesért mindenkor lelkesülő négyközönség jelenlétében.

Maga a kiállítás valóban meglepően szép. Részt vesz benne mintegy 110 művész, több mint 300 műtárggyal s képviselve van itt a magyar képző művészet színe-jáva, aminek legeklatásabb bizonyítéka a következő fényes névsor:

A Nemzeti Szalon harminckettedik tárlatán a következő művészek vesznek részt: Bruck Miksa, Baditz Ottó, Vaszary János, Szilányi Lajos, Gergely Imre, Kézdí Kovács László, Knopp Imre, Déry Béla, Glatz Oszkár, Keményffy Jenő, Nyilassy Sándor, Koszokol Jenő, Rubovics Mark, Bruck Lajos, Markó Ernő, Palinkás Béla, Szenes Fülöp, Bihary Sándor, Keleti Gábor, Tolnay Akos, Kató Kálmán, Tólgvessy Arthur, Propper Aranka, Egerváry P. Ágost, Margitay Tihamér, Berkes Antal, Linek Lajos, Zador István, Greguss Imre, Mérő István, Kiss Rezső, Ogyay Viktor, Bosznay István, Éter Gyula, Szirmay Antal, Palfy József, Bachmann Károly, Bakos Tibor, Lescinszky Kornél, Strobenz Béla, Hajdu Béla, Boem Ritt, Büttner Helén, Pentelei Molnár János, Bruck Hermína, Kátóna Nándor, Hegedűs László, Rottmann Mozar, Kapas Sándor, Kalivoda Kata, Tull Odón, Klammer Mariska, Vajda Zsigmond, Pörge Gergely, gróf Wickenburg István, Gulácsy Lajos, báró Splényi Erneszta, Illés Antal, Sándor Béla, Endrey Sándor stb.

Küönösen Knopf, Déry Béla, Palfy József pompás tengeri tárgyú tájképei. Bosznay gyönyörű szép téli tájképe. Mihalik Dániel, R. Kovács László. Szilányi, Bakos remek tájképei, Linek és Zador egyes karikatúrái, Bihari bájos tanulmányfeje, Lescinsky pompásan megfestett tehenei, Nyilassy „Anyá gyermekeivel” című remek festménye, Fényes A. „Mosónője”, Markó és Rubovics poetikus s bájos képecskéi, Déry Béla színes téli képe tűnnek fel a képek nagy tömegéből. Bájosnál-bájosabb, művészi színből-művészi képek tömege köli le figyelmünket s elismeréssel adozunk a tárlat rendezőségének, hogy a rossz világítás s a helyiség szűk volta mellett oly ügyesen helyezte el minden képet, hogy az egész teljessége s szépségében érvényesülhet. A tulajdonképpeni kritikáról ma, midőn még idő sem volt a rendkívül gazdag anyag kellő áttekintésére, persze még szó sem lehet, de annyit már is örömmel konstatálhatunk, hogy a kiállítás valóban művészi, nagy ér-

tékü s nagybecsü. S megérdemli nemesak a megtekintést, de az alapos áttanulmányozást is.

Rubovics, Déry s Markó festőművészek, karöltve a debreceni művészekkel, valóban érdemes munkát végeztek eme tárlat bemutatásával, melynek ma délutáni megnyitására K. Kovács László művészeti igazgató vezetésével nagyobb művészársaság érkezik városunkba, kiknek tiszteletére a műpártoló egyesület, ma este 8 órakor, az Angol királynő külön termében vacsorát rendez.

Ezen vacsorára előleges jelentkezés nem szükséges, miután az étkezés étlap szerint történik. A kiállítás katalógusa már szintén készen van s feloleli a művész nevé, a műtárgy címét és árát. Már most megemlíthetjük, hogy a vezetőség a művészekkel oly értelmű egyezséget kötött, hogy a műtárgyak eladási árai mélyen leszállítottak, hogy ez által lehetővé tétessék a művészet népszerűsítése.

Ezen érdekes s művészi tárlatra, mely 1 koronás belépti díj ellenében tekinthető meg, felhívjuk olvasóink figyelmét.

Megemlítjük itt, hogy a műpártoló egyesület tagjai tagsági jezyük felmutatása mellett a tárlatot díjtalanul tekinthetik meg.

Bőrkeztü

Hazai gyártmány. — Legkitünőbb minőség. — Női és férfi. — Minden kivételben óriási választék érkezett.

Györfi Sándor

keztü, kötszer, férfi divat és pipere áru üzletében, DEBRECZEN, Simonffy-utca. (Bépalota.)

Elnapolt sajtótárgyalás.

Székely Imre beteget jelentett.

(Saját tudósítónktól.) Ismeretes a debreceni közönség előtt Székely Imrénék, a „Debreceni Reggeli Ujság” szerkesztőjének, ama lapjában közölt, a magyar sajtóban majdnem paratlanul álló kirohanásai, amelyekkel állandóan rágalmazta a város társadalmi és közéletünk olyan jelentős szerepet vívó tagjait, mint Márton Imre, Kiss Albert, dr. Márton Kálmán és dr. Varga Lajos, kik is a rágalmozások és becsület sértések egész özöneert indítottak sajtópört Székely Imre ellen.

Egyik ügyben tegnap lett volna tárgyalás a debreceni törvényszéken, mely már két ízben tüze ki eredménytelenül a sajtópört elbírálását, miután a vádlott részéről felhozott egy vagy más halasztó okok miatt a tárgyalási megartani nem lehetett.

A tegnapi tárgyalás is eredménytelen volt. A vádlott Székely Imre ugyanis nem jelent meg azon, ellenben védője dr. Balkányi Ede orvos aláírásával bizonyítványt mutatott be, mely szerint Székely Imre betegsége miatt a tárgyaláson részt nem vehet. Ez alapon a védő kért a tárgyalás elnapolását. A főmagánvádló jogi képviselőjének hozzászólása után a bíróság oly irányban hozott végzést, hogy Székely Imrét orvosi felülvizsgálat alá vetej és ennek foganatosításával dr. Losonczy Almos megyei főorvos bízta meg.

A tárgyalást délelőtt 11 óráig felfüggesztették.

A tárgyalás újból való megnyitása után legelsőben dr. Losonczy terjesztette elő véleményét, mely szerint a vádlott kintz bár, de nem súlyos betegsége miatt a tárgyaláson részt nem vehet.

Dr. Kőrössi Kálmán arra nézve kért ezután intézkedést, hogy az ugyancsak Székely Imre ellen más sajtópörtben a mostani esküdszéki ciklusra kitűzött tárgyalás a lehetőség határain belül megtartható lehet, miután alapos a gyanuja, hogy a vádlott csak huzni-halasztani akarja a tárgyalás lefolytatását.

A bíróság ezirányban végzést nem hozott, ellenben a tárgyalást később meghatározandó ideig elhalasztotta.

Legszebb karácsonyi ajándékok:

Illatszerek, eredeti japán esetek, manieür készletek, fésű garnitúrák, illatos zsebkendők és kesztyűtartók

nagy választékban

RÁCZ

„Angyal” droguáriájában

Piac-u. 42. a Hungáriával szemben.

Hirek.

Dr. Kardos Samu jelöltsége.

Jelölés a III. kerületben.

— november 28.

A péterfia-utcai kerületben megüresedett városi bizottsági tagsági helyre pártunk jelöltje: Kertész Imre, eddig ellenjelölt nélkül áll. Ellenben a varga-utcai kerületi választási mozgalomnak hullámaiba beleesett dr. Kardos Samu debreceni ügyvédnek neve. Nem tudjuk, hogy dr. Kardos Samunak jelöltségéhez kinek gratuláljunk? Neki magának-e, azért a bizalomért, mellyel az ellenpárt őt megisztelte? vagy az ellenpártnak-e, hogy dr. Kardos Samu sikerült neki megnyernie arra, hogy a választási harcot általa ellenünk felvegye?

Dr. Kardos Samunak semmiesetre sem gratulálhatunk, mert nem képzelhetjük más-ként, hogy a tavaly csufosan le- és tönkrevet városi párt ugratta bele a jelöltségbe, ami a jelölést ma egyenesen komikussá teszi.

De nem gratulálhatunk az ellenpártnak sem, mert annak a dr. Kardos Samunak párthűségétől, aki az 1901. évi választáskor az azóta megboldogult szabadlevél pártot, — most pedig a függetlenségi pártot hagyta faképnél: sokat nem, sőt semmit sem várhatunk.

Dr. Kardos Samu ma nemcsak a debreceni függetlenségi pártnak, hanem a párt nagyválasztmányának is tagja és mint ilyennek, különösen tisztelnie kellene a pártnak azt a határozatát, mely szerint a párt hivatalos jelöltje a varga-utcai kerületi bizottsági tagságra Sámy Béla.

Ugy látszik, dr. Kardos Samuban a párthűségnek erőnye máig még nem vert valami erős gyökeret!

(Dr. V.)

Váltóhamisító kerégyártó.

El Amerikába!

— november 28.

(Saját tudósítónktól.) Garay Balázs hadházi kerégyártó hosszú éveket töltött becsületes munkában, míg végre egy szerencsétlen körülmény lesodorta a becsület utjáról. Garay Balázs ugyanis az utóbbi időben ügynökösödésre adta magát és több biztosít

intézet ügynöke lett, ami mellett természetesen folytatta mesterségét.

Hanem az ügynökösködés teljesen kiforgatta az egyébként józan életű iparos embert, ki a többek között ezalatt megismerkedett a váltóval, mely nagyon sok rossz gondolatot ébresztett az egyszerű gondolkodású emberben és azt hitte, hogy váltóhamisításokkal majd büntetlenül sok pénzt fog keresni.

Később Garay Balás beköltözött feleségével együtt Debrecenben és tovább üzte a kerégyártás mesterségét, de ezuttal már váltóhamisításokkal és különböző egyéb manipulációkkal egybekötve.

Ha szekeret vagy más egyéb iparu tárgyat vásároltak tőle, vevőtől rendszeren váltót kívánt, sőt nagyon gyakran megtörtént, hogy egyéb kisebb tartozások fedezetül is váltót vett adósaitól.

Ezeket a váltókat aztán egy-egy megmísította. Például a harminc koronás váltót kijavította 300 koronára és leszámoltatta a helybeli pénzügyhatóságnál.

A váltókat a pénzügyhatóság megavatolták, később peresítették s csak ekkor derült ki minden vonalon Garay bűne, ki a váltómanipulációkkal nagy értékben s erősen megkarosította a helybeli pénzügyhatóságot, kik siettek megtenni a bünygi feljelentést a váltócsaló ellen.

Garay azonban megneszelte a dolgot és idejekorán Amerikába szökött minden nehézség nélkül. Mielőtt ugyanis még egyetlenegy feljelentést tettek volna ellene, utlevelet ker, amit tekintettel arra, hogy eljárás akkor még nem folyt ellene, a rendőrhatalom ki is adott. Most már persze bottal üthetik Garay nyomát, ki azóta a dollárok hazájában élvezi az aranyzabadságot. Nem rég utána szökött a felesége is. — Mindezenáltal a váltóhamisító körözését elrendelték.

Ábrányi Kornél a debreceni színtársulathoz. A városunkban időző Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a sajtóiroda főnöke, a következő nyilatkozatot írta a színiügyi bizottság ellenőrzési könyvébe, a Tolvaj tegnapi előadásáról:

"A Tolvaj előadása meglepett, több helyen megragadt és valódi élvezetet okozott. Köszönöm a véletlennek, hogy az előadást láthattam és a haladást, melyet a színművészet terén tapasztaltam, magyar büszkeséggel állapíthatom meg.

Gratulálok az igazgatónak, aki ilyen művészeket tudott toborozni, nevelni és gratulálok a mai est művésznőinek és művészeinek, akik valóban tudtak lopni a promethenzi tüzből, életet és igazságot.

A Csokonai-kör Széll Farkashoz. Széll Farkas nyugalmazott táblai tanácselnök Debrecenből való elköltözéséig mindig a legelkeszebb támogatója volt a Csokonai-körnek, melynek egy ideig élén is állott. Távozása oly nagy csendben történt, hogy a Csokonai-körnek nem volt alkalma ünnepélyesen búcsút venni tőle s ezért a kör tegnapi választmányi ülésén elhatározta, hogy meleghangú levélben fogja a búcsú szavait és a halálját tolmácsolni az ősz tudósnak.

A vármegyei függetlenségi párt zászlaja. A vármegyei függetlenségi párt zászlóavatását előkészítő bizottság tegnapi délután a vármegyeházán ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a zászlóavatást december 15-én fogják megtartani.

Pásztor János temetése. Nagy és osztatlan részvétellel helyezték a Hatvan utcai temetőben Pásztor Jánosnak kihűlt tetemét örök nyugvó helyére. A Pásztor család 6 benne ez évben már második felnőtt férfi tagját veszítette el. Ez a körülmény különösen és halálának okáról elterjedt téves lapközlemények nagyon sokakat hívott a gyászházba, onnan a Nagytemplomba, ahol Dicső Józsi egyházközségi főjegyző magas szárnyalású szép beszéddel balzsamozta a gyászba borított fiatal özvegynek sebzett szívét és enyhítette a családnak mélyszéles

fajdalmát. Szem nem maradt szárazon a sirba tételnél, eltűnni látva egy életének deli pontjára sem jutott férfit, a boldog férjet, szerető családapát, jó rokont, egyházának, hazájának hű fiát, a szorgalmas, józan életű becsületes embert. Fáj a szívünk, midőn látjuk a mi vérünknek ily gyors elpusztulását. — Helyreigazitaskép megjegyezzük, hogy a családtól nyert értesülés szerint téves a lapoknak az a tudósítása, mintha Pásztor János halálát mérgezés okozta volna.

Tífuszbeteg tanítók. Egyeken az állami iskola igazgatója és felesége tifuszban megbetegedtek, amiről tegnap jelentést tettek dr. Losonczy Almos főorvosnak, aki a mai nap folyamán kiutazik Egyekre s ha szükségesnek látja, az iskolát be fogja zárni.

Választók figyelmébe. Mint értesülünk a közeli városi bizottsági tag választásra szóló igazoló jegyet és szavazólapot a hatósági kézbesítők igen sok esetben nem tudták kézbesíteni; ami csakis a miatt történt, mert a választó a múlt évben összeállított választói névjegyzékben kitett lakásáról időközben elköltözött. Természetesen ez a körülmény egyetlen választót sem gátolhat választói jogának gyakorlásában. Ugyanezért tudatjuk, hogy igazolójeget nélkül is lehet szavazni, mert a választási küldöttségnél jelen levő bizalmi és személyazonosság igazolására hivatott férfiak a személyazonosságot igazolójeget nélkül is igazolhatják. Az igazolójegyeknek nem kézbesítése tehát senkit se tartson vissza a szavazástól.

Vízvezeték, világítás, fűtés és csatornázások szerelését, szivattyúk, fürdők, vízvezetékek fagymentesítését és javítását szakemberül és jótállással jutányos árak mellett készít Wilhelm és Weinberger. Hatvan-utca 4. sz.

Dr. Gálbory Sámuel, bőr-bujakór és nemi betegségek szakorvosa (specialista) rendel délelőtt 9-11-ig, délután 2-3-ig. Degenfeld-ter 3. sz.

Egy adag ebéd és egy adag vacsorára szóló közös konyha szövetkezeti jog eladó. Bővebbet Garay-utca 30.

Rum, tea, a legfinomabb minőségben Mayer Jenő fűszer és csemegeüzletében kapható, a Kistemplom mellett.

Nagy örömet szerzünk kicsinyeinknek, hogy ha gyermekjáték ajándéktárgyakat vásárolunk Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám alatt.

**Brilláns gyűrűk,
Brilláns fülbevalók
a lejutányosabb árban
Halász Nándor**

ékszerésznél
Debrecen, Piac-u. 24. sz.

Távirat és telefon.

A zárszámadási bizottság ülése.

Budapest, nov. 27. A zárszámadási bizottság ma délután Eber Antal elnöklete

Globin

a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger.

alatt ülést tartott, melyen a közoktatásügyi és igazságügyi tárcák költségvetését kifogásoltak és ezért elhatározta a bizottság, hogy mindkét tárca részletes számadását lekéri.

Oszták miniszterelnök a magyar bankról.

Bécs, november 27. Az oszták kiegyezési bizottság mai ülésén reánk, magyarokra nézve igen fontos nyilatkozatot tett báró Beck Vladimir oszták miniszterelnök, aki kijelentette, hogy a magyaroknak az önálló bank felállítására vonatkozó joga elvitáztatlan és felállítását nem lehet megakadályozni, de az ő véleménye szerint a magyarokra nézve nem célszerű (?) az önálló bank. Az oszták miniszterelnök ezen nyilatkozata fényesen igazolja kormányunk győzelmét az önálló nemzeti bank kérdésében.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a SCOTT-féle Emulsió. Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt kérjük figyelmbe venni.

erősítőleg hat az egészségre

és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szópós gyermekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

Riesz Lipót cukrász
DEBRECZEN.

Állandó kiállítás finom cukorkák és teasüteményekben.

Az Irex-fogpor a lehető leglágyabb finomságu ideális készítmény.
Minden doboz tartalma kb. 60 adag Irex-fogpor. — Ár 1.20 kor.

Seals Kin
Kabát, — Plüssök
Costüme — Bársonyok
 nagy választékban
 olcsó szabott árak mellett kaphatók
Bosznay J. és Társa
 divatáruházában
 Debrecen, Kossuth-u. 5.

Szőlőoltványok
 miniszterileg előirt minőségben, 22 faj csemege, 28 borfajban, háromféle alanyon, fajtisztár, meszes talajra is.
 Gyökeres vessző Portalis, Solomis, Monticola, Aramon, Rupestris, Ganzin No 1. és 2. kapható:
Vallalatiszőlőtelepnel
 BILLÉD, Torontál megye. Legolesőbb árak! Készlet 419,000 oltvány, 250,000 gyökeres. Árlap ingyen. Az intézőség.

Delphin ivóvíz-szűrők raktára.
 Hygenikus szempontból is ezélszerű a
gőz-mosógépet
 beszerezni.
 Mángorló-, facsaró- és dagasztó-gépekkel együtt raktáron van vaskereskedésében.
Sesztina Lajos
 Debrecen, Piac-utca 23. szám.

„Bankegyesület Részvénytársaság“

Debreczen, Piac-utca 72. sz.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival. Leszámítol váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb. Törlesztéses vagy kamatozó kölesont nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra. Előleget ad értékpapírokra, árukra stb. Átvész tőzsdei megbízásokat. Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére is.
 Az igazgatóság,

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK
 Újjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármely mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony
SZÉNSAVAT
 a világhírű buziásfürdői szénsavforásokból szikvízgyártáshoz vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.
Legkiadósabb természetes szénsav!!
 A Budapest székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4614. sz. vegyelemezési bizonyítványának kivonata: „Szaga és íze: rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%.”
 A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”
 Felvilágosítással készségesen szolgál
 Muschong-Buziásfürdői szénsav művek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
 Sürgőnyim: MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ — Interurban telefon 18. szám.

Moskovits József urisزابó divatterme angol és hazai szövetújdonságok raktára. A legelegánsabb uri ruha különlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

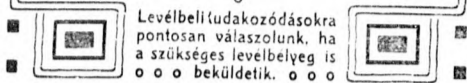
Kulcsár József bronzműves.
 DEBRECZEN, Szent Anna-utca 6. szám.

Készít mindennemű
sárgaréz és bronzárukat,
 légszesz, acetylen és villamos csillárokat. Csillárok átalakítását petroleum és légszeszről villamosra, vagy légszesz és villamosra (combináltra).
 Új átalakításokat és minden e szakmába vágó javításokat elfogad, gyorsan, szakszerűen és jutányos árak mellett eszközöl.
 Levelező-lapon tessék értesíteni, házhoz megyek a munkát átvenni.
 646

APRÓ HIRDETÉSEK.

Dija: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levelbéllyel is beküldetik.

Első dus választékú előnyomdában legújabb női kézimunkák saját kötési harisnyák dus választékban Füstös Dezső női kézimunka és előnyomda üzlete Piac-utca 12. Harisnyafejlesztési vállalat.

3 szobás földszinti lakást keresek a főtéren. Cim a kiadóhivatalban.

50—90%-os rendkívüli leszállítás Fűvészkert-utca 14. sz. alatt Mielőtt karácsonyi vagy bármily aláírt ajándékot vásárolna, el ne mulassza felkeresni a Harmathy könyvkereskedését Fűvészkert-u. 14. Disművek, regények, ifjúsági könyvek, diszkótésű zsolttárok, Révész, Tompa, Szász, Dobos, Hoek imakönyvek, zeneművek, szakácskönyvek; Emlék, képeslap és bélyegalbumok, finom magy., francia levélpapírok, családi dobozok, kép-slapok, olaj aquarel és vízfesték dobozok, festővásznak, esetek, asztali tentatartók, zsebképek, zsebírók, egészségi szivarkahüvelyek, hegyűfelszerelések, karácsonyfadíszek s még sok fel nem sorolt ajándéktárgyak, dus választékban, most rendkívüli áreszállítással kaphatók. Könyvjegyzék ingyen.

Eladó ház. Csapó-u. Bővebb felvilágosítás kapható Varga Lajos ügyvédnél Főter 52. szám.

Földvári L.

Debreceni Első Elektrotechnikai gyárja Kossuth-u. 1. Gyárt és árusít mindenféle elektrotechnikai cikkeket. Berendez lakások, üzletek és üzletek és gyárak részére; Villamos világítást, erőátvitelt, házi és magán telefonokat, villamhárítókát és villamos csengőket, ennek javítását és évi jókarban tartását, legjutányosabban eszközöl. Saját motorerővel berendezett, rézcsiszolás, mbekelezés és galvanizálás. Villamos szblámpák K 170-től. — Képes árjegyzék ingyen.

Egy csaknem új ebédő és kártya-asztal eladó. Ertekezhetni Deák Ferenc-utca 9. sz. alatt a házmesternél.

Keresek tágas butorozott szobát parkettel, gáz vagy villanyvilágítással. Cim a kiadóhivatalban.

5 szobás uri lakás külön udvarral május 1-re kiadó. Ertekezhetni lehet Hatvan-u. 42.

Kerestetik 4—5 szobás lakás a piacon vagy közelében május 1-re. Cim a kiadóhivatalban.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legjutányosabban és legnagyobb szakértelemmel csak FOLDES és VAJNER elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nickelő és galvanizáló-telep. Telefon szám 210.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Fogatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-
oajtásokat, heréléseket, tu-
berkulinozási eljárásokat,
állatbiztosításokat, állat-
állományok rendszeres
évi felügyeletét, kosmeti-
kai operatiókat.

Debreczen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

**PÖRKÖLT KAVÉ
KÜLÖNLEGESSÉGEK
FÉLEGYÁZS JÁNOSNÁL.**

Villamos-világítási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készíttetnek.

Szakzerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villagítótetek, csillárok és szerelvények dus választéka.

Telefon szám: 568

Donogan és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velezek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Oriási raktár!

14—16 éves

kifutó fiúk havi fizetéssel felvétetnek a kiadóhivatalban: Arany János-utca 2-ik szám, (Hungária kávéház).

Nyomtatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli idényre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arefátyol, divatóvek, gyöngy és bőr díszítések.

Menyasszonyi selymek,

koszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban!

Szőrme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig.

Boák és muffok

óriási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárta, hollandi, kiddermünster, tapasztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontali szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s creppok, o o o o viaszos vászon o o o o

a legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműk

vászon, siffon és batiszt női ingek, nadrágok, hálóköntösök és alszoknyák, sima- és himzett kész ágyszövetek, selyem lüster és cloth alszoknyák, kásmir és o o selyem paplanok, matracok o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzsebkendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben.

o o Férfi ruha-szövetek. o o

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló bélések árak. Harisnyák, keztük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.

Alapított 1842. évben.